

UGESKRIFT FOR RETSVÆSEN

(1867—1916)

OG DETS FORGÆNGERE

ET HISTORISK TILBAGEBLIK

AF FRANTZ DAHL

I.

Af »godt Folk« er »Ugeskrift for Retsvæsen« kommet, og godt juridisk Blod flyder i dets Aarer. I opstigende Linie er dets Æt de Ørsted'ske Tidsskrifter. Ligesom disse har det optaget og forenet Retsanvendelsens Resultater med den teoretiske Forsknings Undersøgelser. Med overvejende Hensyn til den praktiske Jurists Tarv har det ogsaa givet Ly for Teoriens Mænd. Som sine Ascendenter har det, hvad Stof og Æmner angaar, kun paalagt sig den Begrænsning, der er en naturlig Følge af dets Stilling i det levende og virkende Retslivs Tjeneste. Ellers har intet juridisk været det fremmed. Mindskede, i hvert Fald for Detaillens Vedkommende, men ikke ophævede bleve dets Interessesfærer ved Fremkomsten af specielle Fagtidsskrifter — 1878 *Stuckenberg's* »Nordisk Tidsskrift for Fængselsvæsen og øvrige penitentiære Institutioner« og dets Efterfølger »Nordisk Tidsskrift for Strafferet«, 1901 *Dedichen's* nu ophørte »Tidsskrift for nordisk Retsmedicin og Psykiatri«. Redaktionsskiftet i Aaret 1906 danner vel et betydningsfuldt Skel i »Ugeskriftet«s Tilværelse, men er ingen Kæntring, kun en Ændring af Strømmen. Den Dobbelthed i Plan og Udførelse, den Kombination af Domsamling og praktisk-videnskabeligt Tidsskrift, der er karakteristisk saavel for »Ugeskrift for Retsvæsen« som for de fleste af dets Arbejdsfæller i det øvrige Norden, bundet vel, naar alt kommer til alt, i praktisk-økonomiske Hensyn, i de beskedne Kaar, et lille Lands Fagvidenskab litterært maa friste,

men er under alle Omstændigheder historisk begrundet. Med en enkelt Undtagelse har den danske juridiske Tidsskriftlitteratur enten været udelukkende Domssamling eller har frembudt hint »baade-og«. Et tredje — det »rene« videnskabelige Tidsskrift — gaves kun, da *C. Nyholm* og *P. Schjørring* ved Udsendelsen af første Hæfte af »Tidsskrift for Retsvæsen«, »Ugeskriftet«s umiddelbare Forgænger, søgte at raade Bod paa den da herskende »paafaldende Goldhed« i den juridiske periodiske Litteratur. Men kun i fire Aar — 1863—66 — lykkedes det at styre efter denne Kurs. Den 16de Februar 1867 paabegyndte »Ugeskrift for Retsvæsen« Sejladsen med *P. Casse* og *J. H. Mundt* paa Kommandobroen, en Sejlads, der nu, om end med skiftende Førere, har været halvtredsindstyve Aar. Og med de Ørsted'ske Farver som Stander.

II.

Skaber i stræng Forstand af dansk retslig Tidsskriftlitteratur var *Ørsted* vel ikke, men først med ham hæver den sig i Højde med den bedste europæiske, der forøvrigt ikke har saa overvættets mange Aar forud. Det ørkesløse og ufrugtbare Disputationsmageri lagde sin klamme Haand over den juridiske Produktion, hæmmede og hindrede den videnskabelige Fremdrift, og den før-Ørsted'ske Periode havde endnu ikke arbejdet sig ud af hin forældede Litteraturforms Dødvande. Enkelte, særlig svenske eller Sverige nærstaaende Forfattere, samlede og udgav deres egne eller andres Dissertationer — *Ewensen*, *Pufendorf*, *Lundius*, *Solander*, *Nettelblad* o. a.¹⁾ —, men disse Samlinger savne det specifikke Tidsskrift-Præg, hvilket man derimod snarere kan tillægge de i det 18de Aarhundrede opdukkende juridiske Almanakker, i Danmark repræsenterede af *J. H. Bärens'* og senere *J. K. Høst's* »Juridiske Lommebog«²⁾. De første danske juridiske Tidsskrifter maa nærmest betragtes som trykte Rets-Journaler — Skoder, tinglæste Dokumenter, Stævninger o. a. —, saaledes den omtrent fra Midten af det 18de Aarhundrede af Praktikere, Lands-

¹⁾ Sam. *Pufendorf's Dissertationes Academicæ selectiores* (Upsala 1677) er kun delvis af juridisk Indhold. *Christian Nettelblad's Themis Romano-Svecica fasciculus primus disputationum juridicarum Upsaliensium* (Greitswald 1729), tilegnet Görtz' Anklager Thomas Fehman, er vistnok en af de første blandt saadanne Samlinger i nordisk Litteratur. Hidtil er hele denne Disputatslitteratur lige saa lidt undersøgt som Spørgsmaalet om den europæiske Tidsskriftlitteraturs Indsæt i Retsvidenskabens Historie.

²⁾ I—IV. (Kbhvn. 1795—97, 1804).

tingshørere som *Søren Sølling* og *Thor Hansen Wederkinch*, udgivne »Extract af det, som inden Fyenbo Lands-Ting . . . er læst og passeret« og den lidt senere »Extract af det, som inden Siællandsfars Landsting er læst og passeret«¹⁾. Anse- ligere i det hele — baade Journal og Domssamling — er »Samling af Efterretninger om det, som ved Siællands Lands- ting er foretaget i Aaret 1790« (Sorø 1791), udgivet af *Adam Gottlob Kraft*, der efter et Par Aars Forløb veg Pladsen for den flittige Sorø-Professor, Mønster-Domskoncipisten *Hans Nicolai Nissen*, medens Samlingens Navn undergik en uvæsentlig Forandring. En egentlig Domssamling — med Domsrubra etc. —, dog isprængt med lidt »Mythologi«, Anek- doter, Taler af Udgifveren o. l., var det af Nissen jævnsides med »Siællandsfars Landstings Tidende« (Sorø 1796—1804) redigerede Tidsskrift, der efter Tidens Smag og Skik »at op- kalde periodiske Skrivter efter Grækenlands og Latiums Gud- domme« bar Navnet »Themis« (I—XI, 1ste Hæfte, Sorø 1797— 1806); som et Sidestykke hertil udkom »Nemesis« (Kbhvn. 1810) indeholdende Efterretning om Overkriminalretten for Danmark og de i samme paadømtè Sager. Rene Domssam- linger vare ogsaa *Bredo Henrich von Munthe af Morgenstjerne's*, Suhm tilegnede, »Kiøbenhavns juridiske-praktiske Maaned- tidende« (I—II 1796), *Gustav Ludvig Baden's* »Lollands og Falsters Landstings-Journal for 1796« (Kbhvn. 1797) og senere *Thomas Eichel Bartholin's* »Nørre Jyllands Themis. Et Tids- skrift«. (Viborg 1805). Den juridiske Videnskab havde endnu ikke ladet høre fra sig, vistnok ikke af misforstaaet Fornemhed overfor det praktiske Livs Behov, men fordi den intet havde paa Hjærte, intet at byde og i hvert Fald for visse Æmners Vedkommende kunde ty til Pram's og Rahbek's »Minerva«. Isen blev brudt af *J. F. W. Schlegel* med »Astræa, Et Tids- skrift« (I—V. Kbhvn. 1797—1805)²⁾, der har et overvejende akademisk Tilsnit, og som foruden Afhandlinger af *Schlegel*, *M. H. Bornemann* o. a. indeholder Betænkninger af *Chr. Col-*

¹⁾ Jfr. for Københavns Hof- og Stadsrets Vedkommende *Christen Schifter's* og *Ole Christian Borch's* »Maanedlige Bekiendtgjørelser af alle de Breve eller Documenter . . .« (Kbhvn. 1790—1802).

²⁾ At juridiske Enkeldiscipliner samtidig f. Ex. i Tyskland kunde gøre sig gældende i særlige Organer, er ret betegnende for Forskellen i de hjemlige og udenlandske litterære og videnskabelige Vilkaar. 1799 udkom i Halle første Bind af *Ernst Ferdinand Klein* og *Gallus Aloys Kleinschrod's* »Archiv des Criminalrechts«. Og det er intet ene- staaende Exempel.

*biörn*sen og det juridiske Fakultet, særlig vigtige Højesteretsdomme, Procedure o.l. Ligesom de fleste andre ikke-Ørsted'ske Tidsskrifter fik »Astræa« kun en stakket Levetid. Helt har det ikke kunnet tilfredsstille det praktiske Retslivs Mænd, og sikkert heller ikke den juridiske Ungdom, der nu begyndte at røre Vingerne. At Ørsted ikke lod sine to Prøveforelæsningsninger offentliggøre i »Astræa«, men i »Minerva«, har muligvis haft andre, mere personlige Grunde; om de tre øvrige, hvoraf de to vedrørte den danske, den tredje den romerske Ret, siger han selv, at de ikke bleve trykte, fordi der i hin Tid ikke var noget Tidsskrift, hvorfor de passede¹⁾).

Denne Mangel blev afhjulpen ved »Juridisk Maanedstidende« (I-II. 1802-03), det første juridiske Tidsskrift, hvor Ørsted's Navn anføres paa Titelbladet som Udgiver, iøvrigt sammen med *Morgenstjerne*, C. F. Lassen og Jens Kragh Høst²⁾, og det Tidsskrift, der rent historisk set kan betragtes som Prototypen for »Ugeskrift for Retsvæsen«. Men i »Maanedstidende« vare Afhandlingerne kun »Bisag«, hvad Høst selv med et mismodigt Suk indrømmer³⁾. Bredere i Anlæg og med større Udsyn tog *Christian Krohg's* »Juridisk Arkiv« (I. Kbhvn. 1803) derfor Luven fra det. Det var en ny Tone, der lød, da Krohg i sin »Forerindring« til Arkivets første Bind angav Retningslinien. I Tidsskriftet skulde — foruden Domme — samles juridiske Afhandlinger og Efterretninger om inden- og udenlandsk juridisk Litteratur og Lovkyndighed. Det var det Vindue ud mod Europa, som Ørsted, der, efter Krohg's Hjemvenden til Norge, allerede 1804 overtog Arkivets Ledelse, aabnede paa vid Gab. En anden Luftning er det, der blæser, da Ørsted stillede sit mægtige Geni og sin næsten ufattelige Arbejdskraft i den retslige Tidsskriftlitteraturs Tjeneste. Hans Tidsskrifter have bevaret deres Livskraft, forsaavidt man stadig maa søge tilbage til dem, medens de fleste af Samtidens andre ere stedte til Hvile i Litteraturens Katakomber. En Række af Ørsted's betydningsfuldeste Afhandlinger og Anmeldelser, baade af inden- og udenlandsk Litteratur, Bidrag til Rets- og Lovgivningsfilosofien, legislative og videnskabelige Meddelelser o. s. v. saa Lyset der.⁴⁾ Samlet

¹⁾ Ørsted: Af mit Livs og min Tids Historie I S. 27.

²⁾ Jfr. J. K. Høst: Erindringer om mig og mine Samtidige (Kbhvn. 1835) S. 67.

³⁾ Juridisk Maanedstidende for 1803 II S. 63.

⁴⁾ Jfr. Ørsted i Juridisk Tidsskrift XVI. Bind Iste H. S. IV.

er der et uudtømmeligt praktisk-videnskabeligt Materiale. Det Maal, ethvert levedygtigt Rets-Tidsskrift — for øvrigt vel som alle andre Tidsskrifter — maa stille sig, at give et levende og tro Spejlbillede af Tidens hele Stræben og Tendens, at følge de Strømninger, der ere i Bevægelse, at pege paa de Problemer, som ere eller bør være under Debat, blev til fulde naaet. Men selv havde Ørsted saa meget paa Hjærte, hans Produktionstrang var saa vældig, at han maatte have Luft og Plads for det Rydnings- og Lugearbejde i stor Stil, han havde viet saa væsentlig en Del af sit Liv. Ogsaa kvantitativt var han den betydeligste Bidragyder til sine Tidsskrifter. Forholdsvis faa af hans jævnaldrende og yngre samtidige toge til Orde der. Maaske en Mangel, men en Mangel, der var en naturlig og næsten uundgaaelig Konsekvens af Retsvidenskabens Stand, baade, da Ørsted først slog Reveille, og under dens senere fremadskridende Udvikling, og af Førerens hele aandelige Personlighed.

1811 udkom sidste — 28de — Nummer af »Juridisk Arkiv«, men afløstes allerede kort efter af »Nyt juridisk Arkiv« (I—XXX 1812—20), ¹⁾ der atter 1820 succederedes af »Juridisk Tidsskrift«, ²⁾ hvori den videnskabelige Retsforskning efter Ørsted's eget Sigende mere og mere fik Overhaand paa Domssamlingens Bekostning. Ørsted's Afskedsord i Fortalen til 16de Bind af »Juridisk Tidsskrift« var en sørgelig Følge af hin berygtede kongelige Resolution af 21de September 1826, som slog Pennen ud af hans utrættelige Haand, en Brutalitet, der til alle Tider vil være en uudslettelig Skam-plet paa Frederik VI's Regering, næsten endnu mere oprørende end Frederik Vilhelm II's og Wöllner's herostratiske Voldsfærd overfor Oldingen Kant. Tidsskriftet blev fortsat, i samme Aand, indtil 1843 (Bind 40) under Ledelse først af *Kolderup Rosenvinge*, *P. G. Bang* og *J. O. Hansen*, senere ogsaa under Medvirkning, dels af *L. J. Holm*, dels af *A. L. Casse*, hvilken sidste traadte i Tidsskriftets Spor ved sit »Nyt juridisk Tidsskrift« (I—IV 1842—45), hvor Domssamlingen er den overvejende, de litterære Bidrag, *W. Ussing*, *Otto Müller*, *J. E. Kall* o. a., derimod mere sparsomme. Efter Ophøret af *Casse's* Tidsskrift var Valpladsen overladt de

¹⁾ Ørsted's »Arkiv for Retsvidenskabens og dens Anvendelse« (I—VI 1824—31) betegnes vel som »en ny afkortet Redaktion af juridisk Arkiv og tildels af juridisk Måanedstidende«, men indeholder i Virkeligheden baade nye Domme og nyt videnskabeligt Stof.

rene Domssamlinger — *A. L. C. de Coninck* og *L. Moltke's* »Juridisk Ugeskrift«¹⁾ — fra 1869 »Nyt Juridisk Ugeskrift« — (I 1839, fra IX (1848) de Coninck alene, 1872—75 *F. Friis*) og »Højesteretstidende«²⁾ (1857 o. ff.) —, indtil »Tidsskrift for Retsvæsen« viste sig paa Arenaen. Ved Siden af de Ørsted'ske Tidsskrifter blegnede de fra Tid til anden opdukkende Medbejler-Publikationer, delvis fordi de paagældende Udgivere manglede de Egenskaber, personlige eller videnskabelige, som skulde være en Garanti for Foretagendets Existensberettigelse. *F. M. Lange's* »Forsete, et Tidsskrift for Udvalg af Højesterets-Sager og for andre retsvidenskabelige Gjenstande« (I—III Kbhvn. 1822—24, IV, et Hæfte, 1835) er nærmest mærkeligt ved sit Navn, der bærer Vidnesbyrd om, at den Oehlen-schläger'ske Mytologiopfattelse ogsaa havde gjort sin Indflydelse gældende indenfor Jurisprudensen! *Joh. Nik. Høst's* Domssamling »Arkiv for Lov og Ret i Danmark« (I—IV Kbhvn. 1824—34), vistnok et Led i en noget dubiøs Litterats Kamp for Tilværelsen,³⁾ bragte, foruden en Rubrik »Fadæser« og andre litterære Bidrag, polemiske Artikler mod Ørsted af Udgiveren selv og *Tage Algreen-Ussing*, hvis Følelser overfor Ørsted vel fra Tid til anden have vexlet noget. Blotte og bare Døgnforetagender vare Domssamlinger som *E. Sørensen's* »Juridisk Ugeblad« (Kbhvn. 1831—32⁴⁾) og *Chr. Olsen's* »Juridisk Maanedsskrift« (Aalborg 1843); det sidste fremtraadte iøvrigt som udgivet af den danske Sagsførerforenings Bestyrelse. Af større Betydning og Vægt, men ikke egentlig nødvendig paakrævet var *T. Algreen-Ussing's* »Bibliothek for dansk Lovkyndighed« (I 1833 II 1837), der foruden Domssamling bl. a. bragte Ussing's Svar paa *J. E. Larsen's* bekendte Kritik af hans Kriminalret og en af Udgiveren og *P. S. Ussing* foretaget, forkortet og tildels omar-

¹⁾ Undtagelsesvis indeholdt »Juridisk Ugeskrift« Afhandlinger, se saaledes 1868 S. 209, S. 241 og 256.

²⁾ Oprindelig — fra 1789 — fulgte Højesteretsdomme med som Tillæg til den Berlingske Tidende og den danske Statstidende.

³⁾ *Jens Kragh Høst's* Bedømmelse af *J. N. Høst's* Kvalifikationer. Erindringer S. 78 og 168, bør udelukkende sættes paa Broderkærlighedens Regning.

⁴⁾ Grunden til Fremkomsten af dette Værk angives af Udgiveren selv at være den, at der, saavidt ham bekendt, endnu ikke i Danmark har eksisteret noget Ugeblad af juridisk Indhold, se Forerindring S. 1. Helt rigtig er denne Motivering nu ikke: i 1798 udkom 13 Numre af »Ugentlig Efterretning om paadømte Hof- og Stadsretssager.«

bejdet Oversættelse af Henke's »Lehrbuch der gerichtlichen Medicin«. At de Ørsted'ske Tidsskrifter ogsaa vandt stor Udbredelse i Norge, var saa at sige en Selvfølge. Kun en kort Levealder blev beskaaret de Organer for den gryende norske Retsvidenskab, der med *Morgenstjerne*, *L. Lange*, *J. H. Vogt*, *J. A. Hielm*, *P. Carl Lasson* og *C. Winther Hjelm* som Bannerførere saa *Dagens Lys*. I Norge som i Sverige og Finland vare de juridiske Tidsskrifter iøvrigt skaarne over samme Læst som i Danmark, i Sverige f. Ex. *Carl Schmidt's »Juridiskt Arkif«* (Christianstad 1830—62), der fik en værdig Afløser i *Christian Naumann's »Tidskrift för lagstiftning, lagskipning och förvaltning«* (Stockholm 1864—88.) De nu udkommende norske, svenske og finske Tidsskrifter ere i alt væsentligt støbte i tilsvarende Form som de danske. Et Samlingssted for de skandinaviske Landes retsvidenskabelige Forsken i videste Betydning, men uden Domssamling, er det siden 1888 udkommende fællesnordiske »Tidsskrift for Retsvidenskab«. Det indtager en Plads for sig selv.

III.

I.

Saaledes var Jordbunden gødet, da »Ugeskrift for Retsvæsen« optog den Traad, der var bristet, da A. L. Casse's »Nyt juridisk Tidsskrift« gik til de Ørsted'ske Tidsskrifters Brigade. En Opkomling var »Ugeskriftet« da ikke. Dets Fremkomst betød ikke noget nyt eller ejendommeligt i Litteraturen. Den Opgave, det skulde løse, var ingen Ligning med to ubekendte. Det havde en Arv at løfte og udvikle. En Gennemgang af og Oversigt over de hidtil foreliggende 50 Aargange vil søge at vise, hvorledes »Ugeskriftet« har røgtet sit Pund. Hvis dets enkelte Bind lignede hverandre som Bladene i et Spil Kort, maatte det siges at være vanslægtet fra Fædrene. Men paa Forhaand kan det vistnok siges, uden at møde Modsigelse, at »Ugeskriftet«, ikke mindst i det andet Hovedafsnit af sit Liv, har været klar over Vej og Vejs Ende, at det giver et sanddru Billede af dansk Retsliv i det 19de—20de Aarhundrede, at det som Medarbejdere har forstaaet at samle en udvalgt Skare baade af Landets Teoretikere og Praktikere om sig. I dets Hæfter ere mødtes den modne, allerede navnkundige Forsker og den unge Begynder. Det ikke ganske nemme Problem saavidt muligt at styre midtstrøms mellem Praxis' Krav og Teoriens Ønsker er i det store og hele lykkelig løst. Lettest vil vistnok Teoretikeren være at

tilfredsstille, dels fordi han paa Forhaand er sat i Kundskab om »Ugeskriftet«s væsentlig praktiske Tendens, dels fordi i første Linie »Tidsskrift for Retsvidenskab« er i Stand til at byde ham det, han eventuelt maatte savne i »Ugeskriftet«. Maaske har »Ugeskriftet« udsendt Aargange, hvor de mest udpræget Praktikere have fundet Stof, som efter deres Opfattelse nærmest rangerer med *litterær Vinduespynt*. Men en saadan Klage, hvis den overhovedet har existeret, er ganske sikkert forstummet, da »Ugeskriftet«s litterære Afdeling gik en ny Æra imøde under *H. Munch-Petersen's* maalbevidste og energiske Ledelse. At det først og fremmest er danske Forhold, der har været og maa være Genstand for »Ugeskriftet«s Opmærksomhed, er næsten givet a priori, men ogsaa for betydningsfulde, videnskabelige og legislative, Foreteelser i *Udlandet* har det haft Blikket aabent, selv om det, allerede af Pladshensyn, stundom kun i kortere »Meddelelser« har kunnet henvise dertil¹⁾. Der er Nutidsfænomener, som den særlig interesserede mulig kunde have ønsket fyldigere belyst — international Privatret, den sociologiske Retning indenfor Retsvidenskaben, den moderne Friretsbevægelse o. s. v. —, men at gøre alle tilpas, er ligesaalidt tænkeligt nu som paa *Theognis' Tid*. Hovedsagen er, at Tidsskriftets Læsere faar det Indtryk, at Redaktionen fra sit Hlidskjalv med Øjne som en Los iagttager og følger Begivenhederne og indretter sig derefter.

Om Højesteretssagfører *Otto Julius Levison's* Styre vilde det vistnok være noget overdrevent at bruge dette Billede. 1874 overtog han Eneledelsen efter *J. H. Mundt*, der efter *P. Casse's* Afgang 1870 havde udgivet *Ugeskriftet*²⁾, og han beholdt den, indtil han i Slutningen af Aaret 1905 afgik ved Døden³⁾. Omhyggelig og nøjagtig som faa var *Levison*, samvittighedsfuld næsten til Ængstelighed, i Besiddelse af prøvet juridisk Dygtighed og Takt, fyldt af virkelig og ægte Respekt for Videnskaben og dens Krav. Men en stærk Initiativets Mand var han ikke, hans Kendskab til europæisk Retsvidenskabs Udvikling, til Europas Lovgivning og Lovgivningsspørgsmaal noget begrænset, de litterære Bidrag

¹⁾ Allerede paa dette Sted kan det maaske bemærkes, at Mænd som *Deuntzer*, *Torp* og *Munch-Petersen* under det *Levison'ske* Régime vare Hovedforfattere af de for største Delen usignede »Meddelelser«.

²⁾ 1872 var *Levison* indtraadt i Redaktionen.

³⁾ Født 20. Februar 1835 i København, død sammesteds 7. December 1905.

bleve oftere temmelig ulige fordelte mellem de forskellige Aargange, der kan falde et Tilfældighedens Skær over dem. Særlig aktiv for at vinde Medarbejdere var Levison sikkert ikke. Vistnok har en ikke ringe Del af vore ypperste Kræfter debuteret i »Ugeskriftet« — *Deuntzer, N. Lassen, Jul. Lassen, Torp, Munch-Petersen, L. A. Grundtvig* o. a. —, men man savnede en Stræben fra Redaktørens Side efter at faa Tag i de unge, i den juridiske *ver sacrum* — en Fremtoning som »*stud. juris. Lassen*«¹⁾ var i den Levison'ske Periode en sjælden, Fugl! Kunde den fornemme *standard*, Levison forstod at opretholde, maaske virke hæmmende paa Ungdommens Lyst til at prøve sine Kræfter, bibragte den den paa den anden Side en Følelse af, at det var en Ære at faa et Bidrag optaget i »Ugeskriftet«, en Ære, som forpligtede. En rent ydre Forandring foretog Levison i 1902 ved at samle Højesteretsdommene i en særlig Afdeling.

Men mere end blot ydre Ændringer bragte Regeringsforandringen i 1906. Redaktionen af Domssamlingen blev overtaget af Højesteretsassessorerne *R. S. Gram* og *E. Tybjerg*. Allerede Levison ledsagede jævnlig de afsagte Domme med værdifulde Bemærkninger; saavidt ses, har den nuværende Ledelse lagt endnu større Vægt paa at forsyne Dommene med Litteraturangivelser, Henvisninger til tidligere Praxis o. l. Den litterære Afdeling blev hentet frem fra dens tidligere noget beskedne og tilbagetrukne Plads, blev ogsaa rent kvantitativt stillet paa mere lige Fod med den praktiske, og Kommandoen lagdes i Hænderne paa en af Forkæmperne i den yngre juridiske Falanx, Professor *H. Munch-Petersen*. Under hans Ægide er »Ugeskriftet« iført et nyt og mere moderne Klædebon. Hvis det i den Levison'ske Tid efter Karakteren af dets litterære Bidrag af Skrankens Mænd med paradoxal Overdrivelse kunde betegnes som et »Professor« eller »Assessor« Organ, passer denne Navngivelse ikke mere. Det fremtræder snarere som et virkeligt Organ for den danske Sagførerstand, der ogsaa, ikke mindst i specielle Standsanliggender, i stedse stigende Grad har udtalt sig igennem det. Og i det hele har »Ugeskriftet« aabnet en bredere og rummeligere Port for Praxis' Mænd. Den Invitation, det nye Afsnit »Fra det praktiske Retsliv« betød, blev forstaaet og besvaret. Og der synes endvidere fra Redaktionens Side at være udfoldet en bevidst

¹⁾ U. f. R. 1869 S. 465.

Bestræbelse efter at faa den juridiske Ungdom i Tale, at vække dens Lyst og Tilbøjelighed til at følge det Exempel, Medarbejderne ved de lægevidenskabelige Tidsskrifter i lange Tider have anvist: litterært at tage Ordet, endnu før den har opnaaet Autoritetens Stempel. »Grøn« og »grøn« er jo to Ting. Det er i hvert Fald ofte Farven paa den frodige Friskhed. At Roret endelig er lagt i en Videnskabsmands Haand, betyder først og fremmest en Garanti for, at den videnskabelige Forsken ikke behandles som Askepot, men særlig ogsaa for, at ingen af Tidens teoretiske eller legislative Problemer overses eller tilsidesættes. I 1914 knyttede »Ugeskriftet« et nyt Led til sin Virksomhed ved Udgivelsen af en Lovsamling under Redaktion af Kriminalretsassessor O. Krabbe.

2.

Hvilket Indsæt har da »Ugeskriftet« ydet til Udviklingen af den danske Retslitteratur? I Overensstemmelse med dets Program og dets Stilling som Talerør for det praktiske Retslivs Mænd er det kun sparsomme Bidrag, »Ugeskriftet« har ydet af *retshistorisk* og *retsfilosofisk* Natur. Foruden mindre Anmeldelser af *L. Holberg*¹⁾ og *Chr. Stöchel*²⁾ kan fremhæves *Stemann's* udførlige Recension af *Matzen's* »Den danske Panterets Historie«³⁾ — formelt og reelt vistnok *Matzen's* bedste Arbejde —, allerede fordi den fremkaldte *Matzen's* karakteristiske Svar, hans eneste Optræden i »Ugeskriftet«⁴⁾. I Aargangen 1870 S. 401 meddelte *N. F. Schlegel* nogle »Udtog af Fyenbo Landstings Domprotokoller fra 1687—1776«, hvortil sluttede sig »Bemærkninger om nogle civilprocessuelle Forhold paa Christian V's Danske Lovs Tid og i Begyndelsen af forrige Aarhundrede«⁵⁾; i 1878 S. 737 offentliggjorde *V. A. Secher*, den utrættelige Forsker af Danske Lovs Genesis, Afhandlingen »Om teksterne af kong Kristian den femtes danske lov og lovens udgivelse«; i 1883 S. 97 leverede *Chr. Kjer* »Et retshistorisk Bidrag til Forstaaelsen af nogle af Chr. V's danske Lovs Regler om Overdragelse af Ejendomsret over faste Ejendomme«. Ikke blot som Foregangsmand for en enkelt Retsdisciplins Vedkommende, men i al Almindelighed bleve Linierne trukne op

¹⁾ U. f. R. 1888 S. 129, S. 881.

²⁾ U. f. R. 1890 S. 689, 1892 S. 481, 1893 S. 673.

³⁾ U. f. R. 1869 S. 625.

⁴⁾ U. f. R. 1869 S. 915.

⁵⁾ U. f. R. 1872 S. 433.

for Anders Sandøe Ørsted's Betydning for den danske Retsudvikling i *H. Munch-Petersen's* Foredrag i Aargang 1901 S. 261. Litteraturhistorisk Interesse frembyder ogsaa Festnummeret til Goos¹⁾. Som en enlig romerretlig Svale fremtræder Aagesen's »Tale holdt ved Universitetets Re-formationsfest d. 4 December 1871«²⁾ med sin Fremhæven af Romerrettens Studium som Hjælp til en fuldere og grundigere Erkendelse af den danske Rets Indhold og det deraf resulterende Bidrag til, »at Retsvidenskaben kan løse den Op-gave, der utvivlsomt er dens største og betydningsfuldeste, nemlig at bane Vejen for en Kodifikation af den danske Privatret«.³⁾ Afhandlinger af udelukkende retsfilosofisk Karakter ere endnu sparsommere end de retshistoriske, men det er næsten overflødigt at bemærke, at Undersøgelser af den nævnte Art indeholdes i en lang Række Studier med andre Hovedformaal. I naturlig Forbindelse hermed kunne nævnes *V. A. Secher's* Fortegnelser over den danske Rets Litteratur 1876—1901⁴⁾, de første egentlige videnskabelige Retsbibliografier herhjemme, et betydeligt og væsentligt Fremskridt overfor Aagesen's »Fortegnelse« fra 1876, et Arbejde, hvis store, syste-matiske og reelle Mangler overskygge dets Fortjenester⁵⁾. Om den mest praktiske Ordning af Lovs og Ministerialtidende og vore Lovsamlinger foreligger Udtalelser bl. a. af *Troels G. Jørgensen*, *Poul Joh.s Jørgensen* og *Vinding Kruse*⁶⁾.

I Modsætning til de omhandlede Discipliner maatte den borgerlige Ret, og herunder i forreste Geled Formueretten, og Processen være Genstand for »Ugeskriftet«s omsorgsfulde Op-mærksomhed. Baade dogmatisk og ikke mindst legislativt maatte Processen kræve en Plads i Solen. Kampen for Retsreformen, som først i 1916 er bragt til Afslutning, har ogsaa afsat vægtige litterære Spor i »Ugeskriftet«, lige fra hine Dage, da de vigtigste af *Nellemann's* Bidrag i Realiteten vare lige saa mange Argumenter for denne hans Livssag, og til Nutiden, hvor *Munch-Petersen*, med en *Desaix'* Tro paa, at Slaget trods alt stadig stod til at

¹⁾ U. f. R. 1915 B S. 1.

²⁾ U. f. R. 1871 S. 1057.

³⁾ L. c. S. 1065—66. Jfr. fra mere sociale Synspunkter *H. Munch-Petersen's* »En borgerlig Retsreform« i U. f. R. 1910 B S. 1.

⁴⁾ U. f. R. 1884 S. 113, 1889 S. 1073, 1895 S. 485, 1903 A S. 417.

⁵⁾ Den af Aagesen behandlede Periode trænger derfor til en Nybearbejdelse. Aagesen's fremragende og uomtvistelige Fortjenester af vor Retsvidenskab ligge paa helt andre Felter, ikke paa denne Hjælpevidensskabs Omraade.

⁶⁾ U. f. R. 1910 B. S. 199, 1912 B. S. 90, 1916 B. S. 201.

vinde, ufortrøden førte sine Tropper frem — og heldigvis uden at Sejren for ham selv blev et Marengo! Og saa Formueretten, Juraens Jura, Juraen i anden Potens! Ikke alene de formueretlige Grundprinciper ere diskuterede i »Ugeskriftet«, men i stedse stigende Grad ogsaa de mere specielle Spørgsmaal. Den vældige Udvikling, Handelsretten er undergaaet, Arbejdet for en Verdensvexelret, de Discipliner, der først i Nutiden ret ere komne til Ære og Værdighed — Forsikringsretten f. Ex. —, en Mængde af de heraf opstaaede Spørgsmaal ere drøftede af kyndige Penne. At derimod den litterære og kunstneriske Ejendomsret, »Autorretten« i det hele, i nogen Grad har været Stedbarn, kan i Forbigaaende bemærkes. En lysende Række Navne af vore Formueretsforfattere illustrerer det sagte: *Evaldsen, N. Lassen, Jul. Lassen, Torp, Ernst Møller, L. A. Grundtvig* og andre med dem have til Stædighed været Gæster i »Ugeskriftet«. Forsikringsretten som Speciale er særlig bleven opdyrket af *N. H. Bache*.

Medens *Privatrettens almindelige Del*, bortset fra et Afsnit i *Goos'* Afhandling om Begrebet Broderlod og fra Anmeldelser og lignende mindre Bidrag, saa godt som ingen Bearbejdere har fundet, stiller Forholdet sig væsentlig anderledes med *Familie-* og *Arveretten*; særlig har den nyeste Tids frugtbare og indgribende Ægteskabs- og Børnelovgivning affødt en ikke ringe Grøde i den familieretlige Litteratur. I Aargangen 1885 søgte *V. M. Amdrup* i Afhandlingen: »Er gift Kvinde efter dansk Ret umyndig i Formueanliggender?«¹⁾ at føre et punktuel Bevis for Urigtigheden af den hidtil som et urokkeligt Axiom baade af Praxis og Teori opfattede Sætning om den gifte Kvindes formueretlige »Mindremands«-Stilling. Forfatterens noget forbløffende og i hvert Fald radikalt planlagte Offensiv mod en af Familierettens bombesikreste Fæstninger bragte dog ikke denne til Fald. Til Undsætning ilede *G. M. Rée* med en Række prøvede Argumenter som Dækning²⁾. I en senere Artikel rejste *Amdrup* Spørgsmaalet om simple Ægteskabsløfters retlig forpligtende Kraft³⁾ og gav Bidrag til Løsning af Spørgsmaalet om Ægtepagters Tinglæsning⁴⁾, medens *Munch-Petersen* drøftede »Et Par Tvivlsspørgsmaal i den nye Lov om Formueforholdet mellem

¹⁾ L. c. S. 289, S. 577.

²⁾ L. c. S. 433.

³⁾ U. f. R. 1886 S. 881.

⁴⁾ U. f. R. 1897 S. 561.

Ægtefæller¹⁾: om Ægtefællerne i Henhold til § 4 i Lov af 7de April 1899 i en Ægtepagt kunde ordne sig ganske, som de selv ville, eller om der dog i saa Henseende maatte opstilles visse Begrænsninger, om Betydningen og Rækkevidden af den ved Lovens § 11 gjorte Indskrænkning i Mandens almindelige Raadighed over det fælles Bo. Paternitetsspørgsmaalet er fra lægevidenskabelig Side erklæret for uløseligt af Professor *Leopold Meyer*²⁾; som allerede ovenfor antydet, ere Lovene af 27de Maj 1908 og den dertil sig sluttende Lovgivning fortolkede, foruden af *Viggo Bentzon*, særlig af en Række yngre Praktikere — *ingen nämnd, ingen glömd!* —, ligesom ogsaa Børneloven af 14de April 1905 og de deraf flydende Problemer — Forældremagt udenfor de naturlige Forældres Hænder, Værgeraadets og Fattigvæsenets indbyrdes Kompetence, Værgeraadenes Stilling til Aandssvageforsorgen og saa fremdeles — ere behandlede af *Chr. Brun*³⁾, *K. K. Steincke*⁴⁾, *Troels G. Jørgensen*⁵⁾, *Eyvind Olrik*⁶⁾ o. a. Udkastene til Lov om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning samt om Adoption ere gennemgaaede af *Henry Ussing*⁷⁾.

Med en *arveretlig* Afhandling indledede *N. Lassen* — som Student — sin Forfatterbane⁸⁾. I Aargangen 1868⁹⁾ rettede *J. Ipsen* en indgaaende Kritik mod Bornemann's Resultater i Tilvæxtlæren, medens *J. H. Deuntzer* i et Opsæt med den beskedne Titel »Nogle Bemærkninger om Legatarers Retsforhold«¹⁰⁾ i Virkeligheden gav en udtømmende og grundlæggende Behandling af hele Legatarlæren, bl. a. ogsaa en Fremstilling af *jus accrescendi*. Glans over »Ugeskriftet«s Sider kastede *Agesen* og *Goos* ved deres ridderlige Fejde om Beregningen af den længstlevende Ægtefælles Arv i Konkurrence med den

¹⁾ U. f. R. 1899 S. 401. — Om § 5 i Lov 7. April 1899 se *Vinding Kruse* i

U. f. R. 1916 B S. 257.

²⁾ U. f. R. 1916 B S. 81.

³⁾ U. f. R. 1913 B S. 49.

⁴⁾ U. f. R. 1913 B S. 97.

⁵⁾ U. f. R. 1915 B S. 49.

⁶⁾ U. f. R. 1915 B S. 69.

⁷⁾ U. f. R. 1913 B S. 265, S. 281, S. 297.

⁸⁾ »Nogle Bemærkninger om Udarvingers Arveberettigelse nærmest vedrørende Læren om Universalarvingers *jus accrescendi*« U. f. R. 1869 S. 465.

⁹⁾ S. 801.

¹⁰⁾ U. f. R. 1870 S. 753.

afdødes Livsarvinger,¹⁾ en af Goos' fortrinligste Afhandlinger, overlegen, skarpsindig, helt igennem præget af, hvad *R. Nielsen* kalder »Tænkerens logiske Lidenskab«, og et Indlæg, der ikke alene fastslog den Opfattelse af Begrebet Broderlod, som Praxis akcepterede, men tillige gennempløjede en vigtig Parcel af Privatrettens almindelige Del, Grundsætningerne om Retsreglers Ophør og Forandring. Et matematisk-arveretligt Bidrag skyldes *Victor Andræ*, der i »Ugeskriftet« for 1872²⁾ viste de Vanskeligheder, som opstaa ved Beregningen af den længstlevende Ægtefælles Broderlod, naar der er paalagt det arveberettigede Afkom Gaver, som ere større end de i Arveavgivningen omhandlede Tredjeparter. Af høj videnskabelig Rang er *Torp's* »Om Dødsgaver og nogle dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal«³⁾, et Arbejde, der indtager en fremskudt Plads saavel i Forfatterens egen righoldige Produktion som i Litteraturen i det hele. Ægtefællers gensidige Testationsret undersøgte af *Egmont Andersen*⁴⁾, og Arveafgifts- og Arveforskudsspørgsmaal ere i de senere Aargange hyppig drøftede af *J. Damkier*⁵⁾, *Edmund Warburg*, *Henry Ussing*, *V. Plate* og *Fr. H. Jacobsen*⁶⁾.

Rigere endnu er »Ugeskriftet«s Arsenal af formueretlige Bidrag.

Et af Grundspørgsmaalene i Retshandelslæren, Hovedsynspunktet for Retshandlens Ævne til at skabe Ret og Pligt, blev i »Ugeskriftet« for 1885 Genstand for en lærerig og betydningsfuld Polemik mellem *N. Lassen* og *Jul. Lassen*⁷⁾. Overfør det af *Jul. Lassen*, i Tilslutning til *Goos* og *Aagesen*, opstillede Princip om Tro og Loves Ubrødelighed eller Forventningsprincippet som Enehersker over den danske Rets Til-sagnsregler i Stedet for det romanistiske Viljesdogme, betonedes *N. Lassen* særlig den »pædagogiske Fare« ved Princippet⁸⁾, pegede advarende paa, at ubefæstede Sjæle kunde

¹⁾ U. f. R. 1868 S. 227, S. 849, 1869 S. 17. Jfr. om den unge juridiske Samtids Indtryk af Fægningen *N. Lassen* i U. f. R. 1915 B S. 4.

²⁾ L. c. S. 643.

³⁾ U. f. R. 1886 S. 1.

⁴⁾ U. f. R. 1902 A S. 229.

⁵⁾ U. f. R. 1907 B S. 43.

⁶⁾ U. f. R. 1910 B S. 69, S. 122, 1912 B S. 230, 1914 B S. 274, S. 290, S. 297, 1915 B S. 41, S. 309, 1916 B S. 1, S. 8, S. 25, S. 33, S. 42 o. a.

⁷⁾ L. c. S. 2, S. 65, S. 97.

⁸⁾ *Jul. Lassen*: Vilje og Erklæring ved Afgivelse af formueretlige Tilsagn (Univprogr. 1905) S. 75.

fristes til at opfatte det som et etisk Postulat, som et Axiom, ud fra hvilket man ved en simpel Deduktion skulde kunne løse de enkelte sig frembydende Problemer¹⁾. Det var ikke en efemer Døgnstrid, men en frugtbar Meningsudvexling — Klingerne vare forøvrigt skarpt nok hvæssede, — der har afsat tydelige og varige Spor baade i Jul. Lassen's egen og i andre Forfatteres Produktion. En Række vægtige Bidrag til *Obligationsrettens almindelige Del* supplerede disse Under-søgelser. Ved sine »Kritiske Bemærkninger til Fortolkningen af D. L. 3-19-2«²⁾ søgte N. Lassen med vanligt Skarpsind og Klarhed at lyse op i den »Dunkelhed«, som omgiver dette Lovbud; efter hans Opfattelse — eller Forslag — er det ikke alle Farer, men kun de noget mere usædvanlige, for hvilke Husbonden efter Artiklen skal svare. Omtrent samtidig foretog han en kritisk Analyse af *Bredo Morgenstjerne's* Lære om Ansaret for andres Retsbrud³⁾. Yderligere »Bemærkninger til et specielt Punkt i Læren om Fuldmagt« ere gjorte af *Kristian Sindballe*⁴⁾. Sin Stilling til den subjektivistiske Forudsætningsteori udviklede *Ernst Møller* i Tilslutning til sit Værk om »Forudsætninger«⁵⁾. Om Debtors Ansvar for den efter Kontraktens Afslutning indtraadte Umulighed handlede *Torp's* juridiske Debutarbejde⁶⁾. Myndigt og sikkert viste *Jul. Lassen*, hvorledes Begreberne Proformaværk og Omgaaelse ofte paa en uheldig Maade bleve forvexlede og identificerede, og anbragte dem derfor hver paa sit rette Sted⁷⁾. Man oplevede her det Særsyn, at den lærde Teoretiker paa en saa simpel Maade, at man mindedes Historien om Columbus' Æg, viste den forbavsede Samtid, hvorledes man skulde komme de da grasserende »Møbellaan« til Livs: Meningen med Forordningen af 28de Juli § 1 var den, at Sikkerhedsstillelse af Løsøre kunde finde Sted enten saaledes, at Tingen overleveredes — uden Anerkendelse af *constitutum possessorium* —, eller saaledes, at Reglerne om Underpantsætning (Tinglæsning) iagttoges, og »Møbellaanene« bleve da ugyldige i Kollision med

¹⁾ Jfr. senere N. Lassen i U. f. R. 1893 S. 267 o. ff., Bentzon l. c. S. 111.

²⁾ U. f. R. 1887 S. 48.

³⁾ U. f. R. 1887 S. 305, S. 817 og hertil *Morgenstjerne* S. 753 og S. 929, iøvrigt et af de faa Tilfælde, hvor en ikke-dansk Forfatter er optraadt i »Ugeskriftet«.

⁴⁾ U. f. R. 1915 B S. 266.

⁵⁾ U. f. R. 1896 S. 1039, 1907 B S. 209.

⁶⁾ U. f. R. 1880 S. 353.

⁷⁾ U. f. R. 1890 S. 609. Jfr. Højesteretsdom af 13 Februar 1888, Højesteretstidende 1887—1888 S. 835, U. f. R. 1888 S. 479.

Overdragerens Kreditorer ifølge Principerne om Lovens Omgaaelse. I en udførlig, men ufuldendt Afhandling udviklede *P. F. Mourier*, hvorledes Forordningen af 9de Februar 1798 var blevet til, og denne Bestemmelses Forhold til D. L. 5—14—56¹⁾. Om Mortifikation af Gældsbreve udtalte *O. J. Levison* sig, idet han bl. a. antog, at Debtors Mortifikation af et Pantebrev ikke i Almindelighed legitimerer ham til at faa Pantebrevet udslettet, medmindre Bevillingen udtrykkelig lyder herpaa²⁾. Særlig debatteret blev Retsgrunden for den omtvistede Regel i Konkurslovens § 18. Det var i »Ugeskriftet«, at *Evaldsen* nærmere uddybede og begrundede sin »Panterets-teori«³⁾, og sammesteds, at *Bentzon* med Front herimod undersøgte Solidaritetens Begreb og drog sine Følgeslutninger deraf⁴⁾. At andre Forfattere, saaledes *Oluf H. Krabbe*, igen tog Diskussionen op⁵⁾, kunde bestyrke Rigtigheden af *Jhering's* spøgefulde Inddeling af Nutidens Jurister i to Klasser: dem, der have skrevet, og dem, der ikke have skrevet om Korrealobligationen! ⁶⁾

Obligationsrettens specielle Del er ogsaa bleven belyst for adskillige Afsnits Vedkommende. I Aargangen 1905⁷⁾ offentliggjorde *I. Heckscher* ud fra legislative Synspunkter »Nogle Randbemærkninger i Anledning af de nordiske Udkast til Lov om Køb,« — Udkast, der som bekendt senere bleve ophøjede til Lov — med prisværdige Henstillinger om paa adskillige Punkter at bringe de tre Landes Texter i større Samklang med hverandre, end Udkastene vilde føre til. I 1882 redegjorde *Evaldsen* i Afhandlingen »Nogle Vexelretsspørgsmaal⁸⁾ for nogle Uoverensstemmelser mellem L. M. B. Aubert og ham om de saakaldte uegentlige Domicilvexler, om Vexellovens § 46, a vista Vexlens Præskription o. a., medens *P. L. le Maire* senere tilføjede »Nogle Bemærkninger om domicilierede Vexler«⁹⁾, og *Albert Cohn* optog Spørgsmaalet »Om Forældelse af Berigelseskravet efter Vexellovens § 93« til Granskning¹⁰⁾. *Naphtali Cohn*

¹⁾ U. f. R. 1869 S. 689.

²⁾ U. f. R. 1889 S. 1038.

³⁾ U. f. R. 1885 S. 801.

⁴⁾ U. f. R. 1886 S. 417, 1887 S. 113.

⁵⁾ U. f. R. 1908 B S. 153.

⁶⁾ *Jhering*: Scherz und Ernst in der Jurisprudenz (4 Opl., Leipzig 1891) S. 8.

⁷⁾ L. c. A S. 1.

⁸⁾ L. c. S. 97.

⁹⁾ U. f. R. 1911 B S. 81.

¹⁰⁾ U. f. R. 1915 B S. 129.

gennemgik Udkastet til Lov om Kommission, Handelsagentur og Handelsrejsende¹⁾). Bidrag til Læren om Værksleje ydede *Henrik Vedel* ved paany at rejse Diskussionen om, hvorvidt der vilde kunne ydes Haandværkere og Arbejdere, som have deltaget i et Byggeforetagende ved at præstere Arbejde eller Materiale dertil, bedre Sikkerhed for at erholde deres Tilgodehavende end den, der hidtil var bleven ydet dem²⁾). Om *condictio indebiti* bragte »Ugeskriftet« for 1889³⁾ *Jul. Lassen's* grundlæggende Afhandling, som kastede nyt Lys over dette Spørgsmaal, der var behandlet af en Forgænger som *Ørsted*, med Stillingtagen til *Francis Hagerup's* Kritik af *Lassen's* Fortolkning af Betalingsretshandlen, og gennemsyret af *Lassen's* sædvanlige myreflittige og udtømmende Gennemgravning af Retspraxis.

Næsten som en Bog i Kvantitet var *Aagesen's* »Bidrag til Læren om Interessentskab og til Fortolkningen af Fimaloven 23. Januar 1862«⁴⁾, i Anlæg og Indhold vidt forskelligt fra den første sammenhængende danske Behandling af Æmnet, *P. G. Bang's* »Udvikling af Læren om Interessentskab og de samme nærmest vedkommende Retsforhold«⁵⁾, der i alt væsentligt maa betragtes som en »almindelig Del« og en Udvikling af, hvorvidt Romerrettens herhenhørende Sætninger ere anvendelige paa dansk Ret, medens *Aagesen's* Arbejde, der atter afløstes af *Torp's* Interessentskab-Værk, er en dogmatisk-analytisk Fremstilling af den hjemlige og norske Ret. Kort efter Emanationen af Fimaloven af 1ste Marts 1889 optraadte *Henrik Vedel* med »Nogle Bidrag til Forstaaelse«⁶⁾ af Loven. Gentagne Gange slog *Torp* til Lyd for en aarvaagen og skarptskuende Aktielovgivning og stemplede den herskende Retstilstand eller rettere sagt de praktiske Konsekvenser deraf som en Blamage for Landet⁷⁾. Om den ubeslutningsdygtige, »undervægtige« Generalforsamlings Kompetence i Forhold til den supplerendes førtes en livlig Debat mellem *N. H. Bache*, *Torp*, *C. L. David* og *L. A. Grundtvig*⁸⁾, medens *Vinding Kruse*

¹⁾ U. f. R. 1913 B S. 201.

²⁾ U. f. R. 1897 S. 677.

³⁾ L. c. S. 1.

⁴⁾ U. f. R. 1877 S. 1.

⁵⁾ Juridisk Tidsskrift XVI (1829) S. 1—183, XXI (1833) S. 211—342.

⁶⁾ U. f. R. 1890 S. 1009.

⁷⁾ U. f. R. 1907 B. S. 17, 1908 B. S. 297 o. a.

⁸⁾ U. f. R. 1907 B. S. 64, 89, 116, 130, 137, 177, 216, 244, 271.

intervenerede i Striden med det præliminære Spørgsmaal, om den sædvanlig bestaaende Afhængighed mellem de to Generalforsamlinger i det hele taget er en praktisk heldig Ordning¹⁾.

Sørettens Dybder ere pejlede af Forfattere som *A. Hindenburg*, *J. Ipsen*, *H. B. Halkier*, *B. S. Friis* o. a., der behandlede Spørgsmaal som Redernes Ansvar for Skipperens Kontrakter²⁾ efter Bestemmelserne i D. L. 4—2—5, Konnossementers retlige Betydning med særligt Hensyn til den Retsstilling, Erhververen af disse Dokumenter faar, og Konnossement-Lovgivning³⁾, Skipperens Erstatningsansvar⁴⁾ og Rederikreditorernes Retsstilling efter Søloven af 1ste April 1892⁵⁾, ligesom ogsaa *Munch-Petersen's* Debut-Anmeldelse af *Bentzon's* Doktordisputats om *vis major* ikke indskrænkede sig til et blot Referat, men indeholdt selvstændige Bidrag baade af søretlig og af mere almindelig formueretlig Karakter⁶⁾. I *Forsikringsretten* har, som allerede ovenfor antydet, »Ugeskriftet« bragt talrige Artikler, baade af generel og mere speciel Art, bl. a. af *N. H. Bache*, *Carl Skibsted*, *F. C. C. Zahlmann* og *Knud Jarner*⁷⁾; handelsretlige Æmner drøftedes af *H. B. Krenchel* — »Illoyal Konkurrence«⁸⁾ — o. a.

En værdig Optakt til »Ugeskriftet«s Bidrag til Løsningen af *Tingsrettens* Problemer danner *Evaldsen's* Afhandling »Om det Tilfælde, at Overdrageren af en tinglig Ret mangler Kompetence«⁹⁾. Om det danske Skøde- og Pantevæsen gjorde *N. Lassen* i Aargangen 1876¹⁰⁾ »Nogle Bemærkninger«; de moderne Bygningsservituter omhandlede af *Ch. de F. Skibsted* og *N. H. Bache*¹¹⁾; af sin Prismedailleafhandling om Efterpanthaverens Oprykningssret offentliggjorde *H. C. V. Schau* et Afsnit¹²⁾. En livlig Turnering udfægtedes mellem *Torp*, *N. Lassen* og *Ernst Møller*, da den førstnævnte Skribent i sin Afhand-

¹⁾ U. f. R. 1908 B S. 41.

²⁾ U. f. R. 1872 S. 977.

³⁾ U. f. R. 1873 S. 513, U. f. R. 1907 B S. 281.

⁴⁾ U. f. R. 1893 S. 237.

⁵⁾ U. f. R. 1900 S. 353.

⁶⁾ U. f. R. 1892 S. 433.

⁷⁾ Se f. Ex. U. f. R. 1902 A S. 103, 1903 A S. 228, 1908 B. S. 25, 55, 57 og 73.

⁸⁾ U. f. R. 1899 S. 225.

⁹⁾ U. f. R. 1868 S. 961.

¹⁰⁾ L. c. S. 1. Om »Lagfart och inteckning« i svensk Ret se *I. Heckscher* U. f. R. 1875 S. 785. Om en Reform af Tinglæsningsvæsenet se *N. Cohn* U. f. R. 1914 B S. 83.

¹¹⁾ U. f. R. 1896 S. 249 og S. 361.

¹²⁾ U. f. R. 1886 S. 369.

ling »Om Præskription af Panterrettigheder« under Modsigelse af Lassen og Møller hævdede ¹⁾, at Panteretten ikke bortfalder ved Fordringens Forældelse, undtagen hvor særlige Ejendomsreligheder ved Retsforholdet positivt vise, at Pantsætningen alene har haft til Formaal at tjene til Sikkerhed af virkelig eksisterende Fordringer. Diskussionen mellem de nævnte Skribenter blev udvidet ved nogle reale Betragtninger af *Viggo Bentzon* ²⁾. Et vigtigt og omstridt Spørgsmaal i Hævdslæren besvarede *L. A. Grundtvig* for sit Vedkommende i sin Prøveforelæsning »Hvorvidt bortfalde Underpanterrettigheder ved 20aarig Hævd?« ³⁾ hvor Forfatteren tog Stilling mod den nyeste hjemlige kategoriske Nejsteori, hvis Fortjenester han dog ikke underkendte, navnlig i Retning af »at blotte den Løshed i Bevisførelsen«, som havde været den ældre, ogsaa af Grundtvig selv forsvarede Læres Svaghed. I »Ugeskriftet« for 1906 tog *Torp* til Genmæle til Forsvar for den angrebne Opfattelse.

Landborettens jævnlig noget forviklede og vanskelige Retsforhold ere i »Ugeskrift for Retsvæsen« gjort til Genstand for Undersøgelser af *L. Borup*, *Vitus Ingerslev* og *Oluf H. Krabbe*. Den førstnævnte belyste den efter hans Skøn nye Retning i dansk Landbolovgivning, der markeredes af Fæsteloven af 19de Februar 1861 ⁴⁾. Det af Regeringen i Rigsdagssamlingen 1916 fremsatte Forslag til Lov om Fæstegodsets Overgang til Selveje blev behandlet af *Oluf H. Krabbe*, ⁵⁾ som tidligere ⁶⁾ havde offentliggjort »Nogle Bemærkninger angaaende det ved Fr. af 10. Januar 1698 Kap. IV § 9 fastsatte Opmaal paa Tiende- og Landgildekorn« ⁷⁾, medens *Ingerslev* bl. a. analyserede Fredskovspligtens Karakter ⁸⁾.

Ikke mindst »Ugeskriftet«s litterære Behandling af *Processen* giver, som alt tidligere fremhævet, et paalideligt Billede af Faserne i Retstilstanden og Brydningerne her og den juridiske Interesse derfor, afmærket ved Etaperne: den hvilende, kæmpende og sejrende Retsreform. Bortset fra enkelte histo-

¹⁾ U. f. R. 1891 S. 1, S. 33, 49, 65, 81, 225, 257, 337.

²⁾ L. c. S. 289.

³⁾ U. f. R. 1903 A S. 519.

⁴⁾ L. c. B. S. 185.

⁵⁾ U. f. R. 1867 S. 529.

⁶⁾ U. f. R. 1916 B S. 106, jfr. hertil *Aarsop* l. c. S. 153.

⁷⁾ U. f. R. 1905 A S. 52.

⁸⁾ U. f. R. 1872 S. 1083.

riske Bidrag — *Torp's Dekanatstale*, »I Anledning af Højesterets 250-aarige Bestaaen«¹⁾, *N. F. Schlegel's* »Bemærkninger om nogle civilprocessuelle Forhold paa Christian V's Danske Lovs Tid og i Begyndelsen af forrige Aarhundrede«, ²⁾ *Nellemann's* Oplysninger om de forud for Emanationen af Plakat 16de September 1778 og Forordningen af 13. Januar 1792 gaaende Forhandlinger ³⁾ — beskæftigede Forfatterne i Aargangene før Redaktionsskiftet i 1906 sig hovedsagelig med Spørgsmaal vedrørende *Civilprocessens* Dogmatik. *A. Hindenburg*, *O. J. Levison* og *Nellemann* drøftede saaledes forskellige specielle Stævnevarsels-Problemer ⁴⁾, *Levison* Gæstretsspørgsmaal ⁵⁾ og Forholdet, naar en Part nægter at kunne erindre Faktum ⁶⁾, *H. Grønlund* o. a. Afsnit af Vidnelæren ⁷⁾. *M. Sander* fortolkede Mellemrigsloven af 19de Februar 1861 ⁸⁾, *C. A. Tvermoes* Plakat af 19de Juni 1822 om Antallet af Auktioner ved tvungent Salg af fast Ejendom ⁹⁾. En i sin Tid opsigtvækkende Forbudssag i Anledning af en stedfunden Expropriation af en Del af Vestre Kirkegaard gav *C. Ussing* Anledning til Artiklen »Politi eller Foged«, hvori han sluttede sig til den gængse Opfattelse, efter hvilken Expropriantens Retsmiddel mod Expropriatens Vægning er en umiddelbar Fogedforretning ¹⁰⁾. Et vægtigt Bidrag til Skifte- og Arveretten ydede *Deuntzer* ved Publikationen af en Universitetsforelæsning »Om offentlig og privat Skifte og om Arvingers Forhold til Arveladerens Kreditorer«¹¹⁾. Et praktisk Retstilfælde fremkaldte Udtalelser af *J. Dankier*, *E. Warburg* og *V. Byrdal* om »Lidt uskiftet Bo«¹²⁾. Om Akkordbudene i Forslaget til Konkursloven af 25de Marts 1872 diskuterede *A. L. Salomonsen* og *J. Nellemann*¹³⁾. *S. Nellemann* behandlede foruden Akkordreglerne ogsaa Konkurslovens Af-

¹⁾ U. f. R. 1911 B S. 49.

²⁾ U. f. R. 1872 S. 455.

³⁾ U. f. R. 1867 S. 755, U. f. R. 1870 S. 1107.

⁴⁾ U. f. R. 1869 S. 515, S. 881, S. 1025 og 1041, U. f. R. 1870 S. 55.

⁵⁾ U. f. R. 1873 S. 625.

⁶⁾ U. f. R. 1873 S. 721.

⁷⁾ U. f. R. 1896 S. 1129, 1897 S. 25, 69 og 115.

⁸⁾ U. f. R. 1885 S. 33.

⁹⁾ U. f. R. 1889 S. 305. Om Afsnit IV i Auktionsloven se *Axel Borgen* i U. f. R. 1903 A S. 67.

¹⁰⁾ U. f. R. 1895 S. 1278.

¹¹⁾ U. f. R. 1875 S. 305.

¹²⁾ U. f. R. 1915 B S. 169, 188, 209, 213, 299.

¹³⁾ U. f. R. 1872 S. 1, 324, 465.

kræftelsesbestemmelser¹⁾, af hvilke specielt §§ 27 og 28 drøftedes af *F. C. C. Zahlmann*, *A. L. Salomonsen* og *Egmont Andersen*²⁾. Kvitteringernes bevisende Kraft blev undersøgt af *Munch-Petersen* i Aargangen 1897³⁾. Af mere »almindelig«, delvis international Karakter ere Afhandlinger som *Munch-Petersen's* »Hvorvidt kan en Skyldner fraskrive sig processuel Beskyttelse?« og, »Nogle Bemærkninger om fremmede Retsdekreters Exigibilitet her i Landet«⁴⁾. Det mangesidede vigtige Spørgsmaal om »Lægens Tavshedspligt« granskedes af *Eyvind Orlrik*⁵⁾.

Direkte Sigte paa en Reform af dansk Retspleje tog *Nellemann's* Afhandlinger »Nogle Bemærkninger om mundtlig Rettergang i civile Sager og dennes Indflydelse paa Retsorganisationen og Sagførervæsenet« og tildels ogsaa »Udkastet til en Civilproceslov for det tyske Rige af 1872«⁶⁾, og under samme Synsvinkel kunne, i det mindste delvis, en Række Opsæt betragtes, der enten umiddelbart gave Oplysninger om fremmede mere fremskredne Lovgivninger eller Lovforslag eller ligefrem fremholdt disse som efterlignelsesværdige Forbilleder. »Om Mundtlighedsmomentet i den svenske Civilproces« skrev *I. Heckscher*⁷⁾. Bevisumiddelbarheden med særligt Henyn til tysk Ret behandledes af *Torp*⁸⁾. Principerne i *Franz Klein's* østerrigske Civilprocesordning og den østerrigske Civilprocesorganisation i det hele bleve oftere fremstillede, bl. a. af *H. Munch-Petersen*⁹⁾, *Eyvind Orlrik*¹⁰⁾ og Østerrigeren *Eduard Coumont*¹¹⁾. Ved *Munch-Petersen's* utrættelige Fejde mod det ældre Processystem er der alt dvælet ovenfor.

I Afhandlingen »Administrativ eller judicial?«¹²⁾ raabte han Vagt i Gevær overfor en af et Folketings-Udvalg foreslaet Ordning, hvorefter alle Tinglæsnings-, Fogeds-, Auktions-

¹⁾ U. f. R. 1872 S. 241.

²⁾ U. f. R. 1898 S. 640, 1901 S. 638, 737, 827 og 879.

³⁾ L. c. S. 951.

⁴⁾ U. f. R. 1908 B S. 1, 1900 S. 184.

⁵⁾ U. f. R. 1905 A S. 197.

⁶⁾ U. f. R. 1868 S. 1 og 1874 S. 1.

⁷⁾ U. f. R. 1877 S. 673.

⁸⁾ U. f. R. 1883 S. 241.

⁹⁾ U. f. R. 1898 S. 691 og 1909 B S. 169.

¹⁰⁾ U. f. R. 1911 B. S. 1.

¹¹⁾ U. f. R. 1911 B S. 65 og 105.

¹²⁾ U. f. R. 1902 A S. 763.

og Skifteforretninger skulde udskilles fra den dømmende Myn-
dighed og erklæres for rent administrative. I Foredraget
»Administrations- eller Domstoleafgørelser?«, nærmest foran-
lediget ved Skattelovene af 1903, traadte han skarpt og be-
stemt op mod Forsøgene paa at give Administrationen Indpas
paa Domstolenes Enemærker¹⁾ og foranstaltede en Enquête
vedrørende Loven om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel
med Husdyr, angaaende hvilken Lov han hævdede, at Dom-
stolene ere berettigede til at prøve alle juridiske Betingelser for
Voldgiftskendelsens Gyldighed²⁾. Enkelte specielle Spørgsmaal,
saaledes f. Ex. »Partserklæringer og Partsforhør efter Civil-
procesforslaget« samt »Dommerfuldmægtigene og Retsreformen«
drøftedes henholdsvis af *C. B. Henriques* samt af *H. Grønlund*
og *M. P. Friis*³⁾, medens »Procesreformen og Sagførerstanden«
atter og atter optoges til Behandling af *N. H. Bache* o. a.⁴⁾.
Gammel Slendrian i Processernes Førelse fik et alvorligt mene
af *N. Lassen*⁵⁾. Nogle af *L. A. Grundtvig* gjorde Be-
mærkninger om Højesteretsdommenes Præmisser fremkaldte
en hæftig litterær Holmgang med Indlæg af *N. Lassen*, *Frantz*
Pio, *A. Hindenburg*, *Munch-Petersen* og *C. B. Henriques*⁶⁾.

Ogsaa til Dyst mod den gældende *Straffeprocés* har
»Ugeskriftet« ladet Hærpilen gaa. *Binding's* temperamentsfulde
Angreb paa Nævningeinstitutionen⁷⁾ kaldte *Goos* ud i Ild-
linien. I sin mesterlige, originale og dybtborende Afhandling
»Om Nævninger«⁸⁾ rettede han et knusende Fremstød mod
sin fremragende Modstander. Skarpere og klarere end nogen
før ham pegede han bl. a. paa, at Nævningerne maatte be-
trages som en dobbelt Garanti for den sigtede⁹⁾. »Aflæs-
ningssager« efter Proceskommissionen og Lægdommeres Med-
virkning i Straffesager omtaltes af *Knud Berlin*¹⁰⁾, Nævninger
af *V. C. Thomsen*¹¹⁾. Ogsaa Studiet af den norske *Straffepro-*

¹⁾ U. f. R. 1906 B S. 289.

²⁾ U. f. R. 1911 B S. 161, U. f. R. 1907 B S. 201.

³⁾ U. f. R. 1905 A S. 455, U. f. R. 1900 S. 131, 403, 615 og 647. Jfr. om
Retsbetjentfuldmægtigenes private Praxis bl. a. *H. Bentsen* og *C. B.*
Henriques i U. f. R. 1912 B S. 219.

⁴⁾ Se f. Ex. U. f. R. 1906 B S. 1, 1908 B S. 185 o. m. a. St.

⁵⁾ U. f. R. 1910 B S. 121.

⁶⁾ U. f. R. 1912 B S. 241, 249, 252, 256, 265, 282, 289, 297.

⁷⁾ U. f. R. 1876 S. 721 (ved *Jul. Lassen*).

⁸⁾ U. f. R. 1876 S. 1041.

⁹⁾ Jfr. *H. Munch-Petersen* i U. f. R. 1915 B S. 18.

¹⁰⁾ U. f. R. 1901 S. 697 og 1902 A S. 605.

¹¹⁾ U. f. R. 1903 A S. 615.

cesreform satte litterær Frugt. I »Ugeskriftet« for 1893 publicerede *Aug. Goll* sit Foredrag »Om Anklageprincippet i Norge«¹⁾, medens Forundersøgelsen efter den norske Straffeprocess behandledes af *A. Munch-Petersen*. Længere ude i Periferien laa *C. Hviid's* Artikel »Om Retsorganisationen og Forundersøgelsen i den skotske Kriminalproces«²⁾. Af større Interesse vare den for tidlig bortkaldte *P. M. Gertz' Udviklinger* »Om Retsdannelsen i England« og »Om de engelske Dommere og Sagførere«³⁾.

Saa vel Strafferettens almindelige som dens specielle Del har fundet gæstmild Modtagelse i »Ugeskriftet«, gransket saavel af Læger som Retskyndige, blandt hvilke sidste dog savnes vort største kriminalistiske Navn, *Goos*.

Af Bidrag vedrørende Strafferettens almindelige Del skal følgende fremhæves.

Overfor Læge *Severin Christensen's* Fremhæven af den »ækvivalente Kompensation« paa Strafferettens Felter tog *Torp* til Orde i en kritisk Afhandling, der samtidig til Drøftelse optog Grundproblemet om Straffens Nytte og dens Nødvendighed⁴⁾. Det vidtrækkende og vanskelige Problem om Aarsagerne til Forbrydelsen behandlede *Eyvind Olrik's* i Aargangen 1894 trykte Foredrag⁵⁾. Spørgsmaalet, om Afværgelses handlinger overfor Angreb af Dyr eller Skade, som andres Ting true med at forvolde, skulde behandles efter Reglerne om Nødret eller efter Nødværgereglerne, undersøgte af *Torp*⁶⁾. Overfor den almindelige i dansk Retslitteratur hævdede Opfattelse, at Straf ikke kan paalægges den kollektive Enhed for de af dens Organer begaaede strafbare Handlinger, optraadte *A. Hindenburg* i Artiklen »Om juridiske Personers Ansvar til Straf og Erstatning«⁷⁾. I sin Afhandling »Den ufuldstændige Tilregneligheds Anvendelse paa de sygelige Sindstilstandes Omraade« hævdede *Knud Pontoppidan*, der definerede *medicina forensis*, ikke som en særskilt bestaaende Videnskab, adskilt fra de øvrige medicinske Fag ved en Iblanding af Jurisprudens, men som en i retsligt Øjemed anvendt Lægevidenskab, og at denne ikke kunde være tilfreds, førend Sygdomskriteriet

¹⁾ L. c. S. 981.

²⁾ U. f. R. 1871 S. 22.

³⁾ U. f. R. 1906 B S. 238 og 257.

⁴⁾ U. f. R. 1911 B S. 193.

⁵⁾ L. c. S. 242.

⁶⁾ U. f. R. 1912 B S. 127.

⁷⁾ U. f. R. 1902 A S. 409.

i sin Renhed blev bestemmende for Tilregneligheden paa de sygelige Sindstilstandes Omraader, at Lægen med Rette saa skævt til en Formel, der kan føre til, at Retslægen siger: Mennesket er sindssygt, og Dommeren da tilføjer: men han har handlet med Viljesfrihed¹⁾). Hertil sluttede sig Afhandlingerne af *Pontoppidan*: »Atypiske Former af akut Alkoholisme«²⁾ og »Kleptomani«³⁾ samt af *Christian Geill*: »Lægens Indflydelse paa Tilregnelighedsspørgsmaalet«⁴⁾ og »I Anledning af Tilregnelighedsparagrafens Revision«⁴⁾ med deres Theses, at Forbrydelser, begaaede i Sindssygdom, herunder ogsaa medregnet den patologiske Rus, og Forbrydelser, begaaede af Personer, lidende af udtalt Aandssvagthed, bør være straffri, Sætninger, overfor hvilke *A. Schou* tog forskellige Forbehold⁵⁾). Mod den *Bornemann-Goos'ske* Opfattelse af Begrebet efterfølgende Meddelagtighed som kun omfattende en Medvirken til Gerningsmandens akcessoriske Virksomhed, hævdede *N. Lassen*, at ogsaa en Fortsættelse af den retstridige Tilstand uden saadan Medvirken, altsaa navnlig efter at denne er afsluttet, maa behandles ikke som en selvstændig Forbrydelse, men som efterfølgende Meddelagtighed⁶⁾). I sin Artikel »Strafferetlige Forældelsesdomme« undersøgte *Egmont Andersen*, dels, hvormeget der i Almindelighed bør lægges ind i Frifindelsesdomme, hvis Resultat er bygget paa strafferetlig Forældelse, dels, hvorvidt det er rigtigt, at saadanne Domme gaa udenom Afgørelsen af Tiltaltes Skyld eller Uskyld, afset fra den foreliggende Forældelse⁷⁾).

Af Forfattere, der have ydet Bidrag til Strafferettens *specielle Del*, kunne nævnes *Emil Jürgensen*, *P. G. C. Jensen*, *N. Lassen*, *Torp*, *R. S. Gram*, *Tyge Bang*, *Munch-Petersen* o. a.

I »Ugeskriftet«s første Aargang forsvarede *P. G. C. Jensen* overfor *E. Jürgensen*⁸⁾ den ogsaa af *Goos* hyldede Opfattelse af Straffelovens § 203, hvorefter Straffeloven gaar ud fra et Grunddelikt, den forsætlige Legemskrænkelser af laveste Art, Straffelovens § 200, der kvalificeres ved visse Følger. I et Bidrag til Belysning af dansk Lovgivningsteknik oplyste

¹⁾ U. f. R. 1880 S. 113.

²⁾ U. f. R. 1893 S. 1 og 1894 S. 657.

³⁾ U. f. R. 1896 S. 593.

⁴⁾ U. f. R. 1905 A S. 425.

⁵⁾ U. f. R. 1905 A S. 608.

⁶⁾ U. f. R. 1886 S. 257.

⁷⁾ U. f. R. 1916 B S. 17.

⁸⁾ U. f. R. 1867 S. 385, 1025, 1121 og 1868 S. 441.

Torp, at vor Straffelovgivnings System med Hensyn til Straffebestemmelserne for Legemskrænkelser — et »haabløst Sammensurium«! — munder ud i mindst 29 forskellige Strafferammer ¹⁾. Forslaget til midlertidig Lov om nogle Ændringer i Straffelovgivningen af 1ste April 1905 fremkaldte kritiske Bemærkninger af *A. Schou* særlig angaaende den paatænkte og ogsaa ved Loven indførte Pryglestraf ²⁾ og en mere almindelig prøvende Gennemgang af de nye Bestemmelser i Lovforslaget ³⁾. I en Anmeldelse af Goos' Strafferets specielle Del stillede *Munch-Petersen* sig i Opposition til det af Goos ved Ærefornærmelserne anlagte Freds-Synspunkt og, benægtede, at juridiske Personer som saadanne kunne injurieres ⁴⁾. Forholdet mellem Straffelovens §§ 176 og 185, 1ste Led undersøgte af *Tyge Bang* med Afstandtagen fra Goos' herhenhørende i den foreløbige Udgave af den »specielle Del« givne Fremstilling ⁵⁾, medens den subjektive Straffegrænse for Krænkelser af Kønsheden drøftedes af *Skadhauge* og *Torp* ⁶⁾. Om Forstaaelsen af Straffelovens § 181 udvexledes Anskuelse mellem Lægerne *Erik Pontoppidan*, *Ehlers* og *Hedvig Reinhard* og Højesteretsassessor *A. Schou* ⁷⁾; om § 284 og Praxis' Anvendelse heraf diskuterede *N. H. Bache*, *F. C. C. Zahlmann* og *Oluf H. Krabbe* ⁸⁾. I en grundlæggende Afhandling analyserede *N. Lassen* Begrebet Dokumentfalsk ⁹⁾. Navnlig hævdede han, senere modsagt af Goos i »Strafferettens specielle Del«, at Handlingen, vel ikke efter Forholdets Natur, men efter den positive Lovgivning, subjektivt maatte foretages for at tilvende sig eller andre en Fordel eller for at skade andre. Lovgivningen om Undersøgelse af Levnedsmidler m. m. behandlede af *A. Schou* ¹⁰⁾, Bestemmelserne i Straffelovens §§ 260, 261 og 263 af *Munch-Petersen* og *C. Ussing* ¹¹⁾, § 262 af *J. Ipsen* ¹²⁾. Af Indlæg til Forstaaelsen af Berigelsesforbrydelserne kan nævnes *Emil Jürgensen's* Opposition mod den af Goos opstillede Sætning,

¹⁾ U. f. R. 1908 B S. 99.

²⁾ U. f. R. 1904 A S. 58.

³⁾ U. f. R. 1904 A S. 325, jfr. hertil S. 395 og 463.

⁴⁾ U. f. R. 1897 S. 433, særlig S. 438 o. ff.

⁵⁾ U. f. R. 1894 S. 145.

⁶⁾ U. f. R. 1914 B S. 180 og 194.

⁷⁾ U. f. R. 1908 B S. 105, 137, 171, 188, 192.

⁸⁾ U. f. R. 1901 S. 165, 207, 289, 577, 997 og 1902 A S. 89.

⁹⁾ U. f. R. 1879 S. 81.

¹⁰⁾ U. f. R. 1899 S. 865 og 1900 S. 273.

¹¹⁾ U. f. R. 1898 S. 179 og S. 285.

¹²⁾ U. f. R. 1884 S. 929.

at Tilegnelse af ubetydelige Værdier undtages fra Tyvsbehandling¹⁾). Angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt Straffelovens § 245 er anvendelig paa Striketrusler, hævdede *C. Ussing*, at det laa i Kontraktfrihedsprincippet, at saavel den direkte som den indirekte Trusel om Passivitet er legitim²⁾). At Straffelovens § 254 ved en kommende Strafferevision enten burde forsvinde eller dog undergaa en væsentlig Forandring, udtalte *Axel Møller*³⁾, medens *R. S. Gram* gav Bidrag til Fastsættelsen af Omraadet for § 257⁴⁾). Den i Teorien, særlig af *Nellemann* og *Goos*, omtvistede § 123 fortolkedes af *N. Lassen* derhen, at den rammer de bevidst lovstridige Dommerhandlinger, som foretages af Partiskhed⁵⁾).

Om *Fængselsretten* og *Kriminalstatistiken* have Forfattere som *Stener Grundtvig*, *Eyvind Oltik*, *Thorkil Fussing*, *A. Schou* o. a. taget Ordet⁶⁾). Af fremmed Straffelovgivning blev det norske Udkast til Straffelov af 22de Maj 1902 gennemgaaet af *Munch-Petersen*⁷⁾). Den internationale kriminalistiske Forening skildredes af *F. Rüdinger*⁸⁾).

Medens *Statsretten* som saadan ikke har været Genstand for nogen videnskabelig Ostrakisme fra »Ugeskriftet«s Side, have Bidragene baade for Forfatnings- og Forvaltningsrettens Vedkommende dog næsten naturnødvendig maattet staa i anden Linie. Under større litterære Breddegrader kræver Forvaltningsrettens vidt forgrenede Rige Specialtidsskrifter til Tilfredsstillelse af dets praktiske og teoretiske Behov.

Af historisk Interesse er *C. W. Westrup's* Fremstilling af den engelske Grundlovs Genesis⁹⁾). *C. C. Heilesen* gav en Oversigt over den danske Grundlov af 5te Juni 1915¹⁰⁾), medens *Otto Liebe* baade historisk og *de lege ferenda* drøftede Problemerne, om Folkerepresentationens Sammensætning¹¹⁾). Spørgsmaalet om Valgret og Valgpligt optoges af

1) U. f. R. 1872 S. 817.

2) U. f. R. 1898 S. 481, jfr. ogsaa *Ussing* om offentlige Strikemeddelelser U. f. R. 1910 B S. 273.

3) U. f. R. 1911 B S. 37.

4) U. f. R. 1901 S. 135.

5) U. f. R. 1879 S. 849.

6) Jfr. f. Ex. U. f. R. 1889 S. 465, U. f. R. 1907 B S. 161 og 181, U. f. R. 1913 B S. 177. U. f. R. 1903 A S. 356.

7) U. f. R. 1897 S. 1 og 17.

8) U. f. R. 1914 B S. 13.

9) U. f. R. 1913 B S. 58, 70, 84.

10) U. f. R. 1915 B S. 177.

11) U. f. R. 1887 S. 481. Om Folkerepresentationen i *Finland* se *Eduard Ørström* i U. f. R. 1907 B S. 121.

Knud Berlin¹⁾, der ogsaa behandlede islandsk Statsret og »Tokammersystemet og den nye Grundlov«²⁾. Særlige Æmner som f. Ex. »D. L's 1—2—11 og Rangadelen« fremdroges af A. L. Salomonsen og V. C. Thomsen³⁾, Hjemsendelse af P. C. Müller⁴⁾, Len og Stamhuse af V. Vallø, der for at jævne Vejen til en Gennemførelse af Grundlovens § 93 foreslog at ophæve den Lenene og Familiegodserne tillagte Uafhængighed, men at lade den for Godset gældende Majoratsarvefølge bestaa⁵⁾.

Vedrørende Statsforvaltningsrettens almindelige Del og specielle Partier skal kun nævnes, at N. Lassen behandlede Uddannelsen af juridiske Embedsmænd i Preussen med stadigt Henblik paa danske Forhold⁶⁾, Emil Jürgensen og P. C. Müller Ombud⁷⁾; næringsretlige Forhold undersøgtes af C. E. Rothe og S. Krarup⁸⁾, Toldspørgsmaal af F. Jørgensen⁹⁾. Skattesager af P. C. N. Buch, Marcus Rubin og V. Buhl¹⁰⁾. Mere og mere ere de Problemer, den nyere Tids hele sociale Lovgivning og Arbejderspørgsmaalet har fremkaldt, drøftede i »Ugeskriftet«, særlig af Adolph Jensen, C. Ussing, P. M. Poulsen, C. L. David, Clara Black, N. H. Bache, Sv. Trier, K. K. Steincke¹¹⁾ o. a. Til Militærretten foreligger der Bidrag af Troels G. Jørgensen og C. W. Westrup¹²⁾.

Af Afhandlinger angaaende Folkeretten og den internationale Privatreth fremhæves L. Salomonsen's Meddelelser om *L'institut de droit international*¹³⁾, Axel Møller's Fremstilling af »Neutrale Staters Retspligter før og efter Haagkonventionerne af 1907¹⁴⁾, Georg Cohn's »Luftret«¹⁵⁾ o. a. Om den 3die internationale Sørets-Konference i Bruxelles og den inter-

¹⁾ U. f. R. 1907 B S. 57.

²⁾ U. f. R. 1914 B S. 153 og 169, U. f. R. 1916 B S. 89.

³⁾ U. f. R. 1881 S. 1 og S. 385.

⁴⁾ U. f. R. 1867 S. 1057 og U. f. R. 1868 S. 289.

⁵⁾ U. f. R. 1872 S. 81, jfr. hertil L. N. Fr. l. c. S. 342.

⁶⁾ U. f. R. 1871 S. 1025.

⁷⁾ U. f. R. 1878 S. 1 og S. 481.

⁸⁾ U. f. R. 1885 S. 641 og U. f. R. 1891 S. 805.

⁹⁾ U. f. R. 1898 S. 515, 1904 A S. 197, 1908 B S. 89, 1912 B S. 193.

¹⁰⁾ U. f. R. 1904 B S. 238, U. f. R. 1910 B S. 17, U. f. R. 1916 B S. 241.

¹¹⁾ U. f. R. 1906 B S. 249, U. f. R. 1908 B S. 225, 241, 249 og 278, U. f. R. 1909 B S. 65, S. 161, U. f. R. 1910 B S. 273, U. f. R. 1914 B S. 121, (»Den kollektive Kontrakt«), U. f. R. 1915 B S. 65, S. 272, U. f. R. 1916 B S. 62 o. a.

¹²⁾ U. f. R. 1899 S. 749, U. f. R. 1906 B S. 113, U. f. R. 1907 B S. 145 og U. f. R. 1908 B S. 62 og 121.

¹³⁾ U. f. R. 1897 S. 649. ¹⁴⁾ U. f. R. 1910 B S. 129. ¹⁵⁾ U. f. R. 1911 B S. 40.

ationale Vexelrets-Konference i Haag gav *L. A. Grundtvig* Meddelelser henholdsvis i Aargangene 1910 og 1911¹⁾). Til den sidste Artikel sluttede sig *Munch-Petersen's* »En Verdens-Vexelret«²⁾).

At »Ugeskriftet« endelig har indeholdt Indlæg om de juridiske Examinere og Retsundervisningen³⁾, Nekrologer over afdøde Retslærde og juridiske Praktikere — *V. C. Thomsen*, *Matzen*, *Grundtvig*, *Evaldsen*, *S. Nellesmann*, *Ernst Møller* o. a. — talrige Anmeldelser, Meddelelser o. l., skal kortelig bemærkes i denne Oversigt, der allerede af Pladshensyn kun har kunnet give nogle Stikprøver af Tidsskriftets rige Indhold, og hvis mulige Undladelsessynder derfor udelukkende maa sættes paa denne Konto, ikke som Udtryk for nogen Under-vurdering af eller Bortseen fra de unævnte Bidrags Kvalitet.

IV.

I 50 Aar, Uge for Uge, have »Ugeskriftet«s uundværlige gule Hæfter præsenteret sig for Danmarks Retsdyrkere, Praktikere som Teoretikere. Fødselsdagsbarnets noget upraktiske *Bind-Angivelse* har muligvis været Aarsag til, at Festdagen ikke har været alle dets Læsere og Venner præsent. Af »Ugeskriftet«s *Indhold* kan dets anselige Aaremaal nemlig ikke slutes. Intet dansk juridisk Tidsskrift før »Ugeskrift for Retsvæsen« har naaet dette Vendepunkt i Livet. Og noget Tegn paa Alderdomssvaghed har hidtil ikke været synligt. Jubilaren synes tværtimod med hvert Aar, der gaar, at udfolde større Energi, større Kraft, større Liv. Uden Mandat, men i Forvisning om sine Fagfællers Tilslutning bringer Forfatteren af disse Linier »Ugeskriftet« og dets samlede Redaktion danske Juristers Lykønskning og Tak for det betydelige Indskud, det gennemskiftende Tider og under veksellende Ledelse har gjort til Forstaaelsen og Udforskningen af vor Ret. *Vivat, crescat, floreat!*

¹⁾ U. f. R. 1910 B S. 49 og 1911 B S. 33.

²⁾ U. f. R. 1914 B S. 1.

³⁾ Se bl. a. *V. Bentzen* i U. f. R. 1900 S. 657, *L. A. Grundtvig* i U. f. R. 1913 B S. 26.